

15 juli 2012 – vierde zondag van de zomer

Jesaja 52: 1 – 6 / Marcus 6:6b-13

Vrij op weg

Ds J. Zuurmond

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Een meer passende Evangelielezing lijkt nauwelijks mogelijk, op de laatste zondag voor de zomervakantie. De woorden van Jezus die klonken in het Evangelie van vandaag – in de kerkelijke telling het Evangelie van de vierde zondag van de zomer – zijn niets minder dan een opdracht om op reis te gaan. Trek er op uit. En neem zo weinig mogelijk mee. Persoonlijk vind ik dat altijd een van de prettigste ontdekkingen van vakantie – de ontdekking dat je als mens eigenlijk maar zo weinig nodig hebt. Toegegeven, helemaal houden wij ons niet aan het reisadvies van Jezus. ‘Niets meenemen’ is wel heel erg weinig. Maar aan de andere kant blijkt als we terugkomen meestal dat we van alle kleren die we bij ons hadden maar een minimale fractie hebben gebruikt. Het zou inderdaad vaak in een heel klein tasje hebben gepast. De caravan hebben we meestal alleen van binnen gezien om te slapen. Buiten koken, in één of twee pannetjes. Eén bordje, één setje bestek. Juist die simpelheid is zo heerlijk. Juist die éenvoud is bron van dat gevoel van eindeloze vrijheid. Het is inderdaad geen slecht advies dat klinkt op de laatste zondag voor de zomervakantie: Neem – laten we zeggen – zo weinig mogelijk mee. Geen brood. Geen extra kleren. Geen geld... Nou ja, de ANWB pas en de creditcard nemen wij natuurlijk altijd wél mee.

Gemeente van de Verrijzeniskerk. Afgelopen maandag en dinsdag heeft het pastoresteam van de PGE zich teruggetrokken in het heerlijke protestantse opleidingscentrum Hydepark, op de Utrechtse Heuvelrug. Naar gewoonte van het huis zijn we de dinsdagochtend begonnen met een gezamenlijke bijbelstudie. Samen hebben we ons verdiept in het Evangelie van de komende zondag. Ofwel in het Evangelie van deze morgen. Het Evangelie van de twaalf leerlingen die er, twee aan twee, door Jezus op uit worden gestuurd. En hoe meer we ons op de tekst konden concentreren hoe meer onder de indruk we kwamen. Want de tekst gaat over ons. Niet alleen de leerlingen van toen worden door Jezus uitgezonden. Ook de leerlingen van vandaag worden door Jezus uitgezonden. Ook de kerk van vandaag wordt door Jezus uitgezonden... de weg op gestuurd. Hier, in deze lezing begint min of meer de kerk. En ‘kerk zijn’ is, zo blijkt, in beweging zijn. Jezus is in beweging. Het verhaal van Jezus is één groot reisverhaal. Ook het Evangelie van vandaag begint met de mededeling dat Jezus langs de dorpen trekt. En vervolgens nemen de leerlingen deze beweging van Jezus over. Ze worden er, twee aan twee, op uit gestuurd. Kerk zijn is in beweging zijn.

Waarom worden de leerlingen uitgezonden? Nee, het is geen vakantiereisje dat de kerk vandaag aangeboden krijgt. Maar wat ons als pastores wel opviel in dit Marcusverhaal is dat de leerlingen – de kerk dus – helemaal geen opdracht meekrijgen. Er klinkt géén zendingsbevel. Er klinkt geen opdracht om goed te doen of om te bidden. Er klinkt alleen maar de opdracht om op weg te gaan. De weg is het doel. Of nee, dat is te mooi gezegd, te kort door de bocht, nog niet helemaal raak. Het doel van de uitzending van de leerlingen is dat ze onder mensen komen. Dat ze mensen ontmoeten. Dat ze aanwezig zijn in het leven van de mensen. Het doel van de kerk is dat ze present is... present in het samenleven van mensen, present bij het leven van mensen. Mensen tegenkomen. Met mensen meegaan. Het gesprek aangaan met de mensen die je ontmoet. Samen het leven delen. Verder wordt de opdracht niet ingevuld. Voor de rest zie je wel wat er gebeurt, lijkt Jezus daarmee te zeggen. Neem je niets voor. Voel je tot niets gedwongen. Maar ga. Ga op weg. De wereld in. De mensen tegemoet.

Wat krijgen de leerlingen mee, voor onderweg? Neem niets mee, zo klinkt het uit Jezus mond. Dat is wat ze mee krijgen: 'niets'. Dat lijkt bijzonder weinig. Misschien wel juist door dat woordje 'niets' voelde de lezing voor ons als pastores behoorlijk vreemd, op afstand. Totdat onze vakantie-herinneringen zich meldden. De kostbare ervaring dat juist 'niets' in de praktijk heel veel kan blijken. Wie niets bij zich draagt kan ook niets verliezen. Juist het 'bijna niets' van vakantie – een rugzakje tijdens een verre wandeltocht – staat voor vrijheid. Zou niet ook dat 'niets' van de leerlingen kunnen staan voor vrijheid. Niets meekrijgen staat voor... vrijheid meekrijgen. Een kerk die niets meekrijgt krijgt vrijheid mee.

Hij zond ze uit, twee aan twee, en gaf hun macht over de onreine geesten... Helemaal 'niets' is het dus niet, wat de leerlingen meekrijgen. Ze krijgen 'macht' mee. In het Marcus-evangelie is dit woordje 'macht' een uiterst belangrijk woord. Maar het gaat dan altijd wel om een bijzondere macht. Andere vertalingen vertalen liever met 'gezag', en dat wijst al een weg. Macht in het Evangelie – en met name in het Marcus-Evangelie – is altijd volmacht, of beter nog: vrijmacht. De macht om vrij te zijn. Mensen die de slavernij, de knechting, voor eens en vooral achter zich gelaten hebben. Andere machten hebben op deze mensen geen grip meer. Ze zijn niet langer gevoelig voor volksmenners, voor opjutterij. Ze kunnen de verslavingen van de tijd weerstaan. Ze laten zich niet meesleuren door driften. Zelfs de angst heeft geen macht over hen. Zo vrij zijn ze. En van die vrijheid delen ze uit. Dat is de vrijmacht waar het hier over gaat. Evangelische vrijmacht. Die macht geeft Jezus zijn leerlingen mee. Die macht geeft Jezus zijn kerk mee.

En zou dat niet de reden zijn van dat verbod om verder iets mee te nemen. Alles wat je verder meeneemt schept hoogstens een valse illusie van veiligheid. En is zo misschien al de ontkenning van de vrijheid. Eindeloos vrije mensen zijn het die hier in het Evangelie op weg worden gestuurd. Niets hebben ze bij zich dan hun vrijheid. Aanstekelijke vrijheid. Alles wat ze verder mee zouden nemen... - de creditcard, de ANWB pas – zou in feite alleen maar hun vrijheid ontkennen.

Zou het misschien ook daarom zijn... zo vroegen wij als pastores in onze bijbelstudie ons tenslotte af, dat de leerlingen twee aan twee worden uitgezonden. Zou dat te maken kunnen hebben met hun kwetsbaarheid? Zo'n reiziger met 'niets' bij zich is wel erg kwetsbaar, bijna naakt. Dan is een maatje bijzonder prettig. Omdat je samen toch iets weerbaarder bent voor de bedreigingen die je onderweg tegen kunt komen. Dat, vast en zeker. Maar... komt de bedreiging van de vrijheid eigenlijk wel van buiten? Is vrijheid niet minstens zo zeer bedreigd van binnenuit. En is juist dán niet een maatje onontbeerlijk??? Twee aan twee is er aanspraak. Is er tegenspraak. Is er dialoog. Twee aan twee roesten leerlingen niet vast in eigen gelijk. Waar leerlingen twee aan twee gaan voorkomt dat misschien dat ze zich al te snel hechten aan valse zekerheden – waarmee we de vrijheid weer los zouden laten. Juist twee aan twee kan je misschien voorkomen dat je het 'niets' toch weer vult. Het heilzame 'niets', het bevrijdende 'niets'. Twee aan twee kunnen leerlingen elkaar bewaren bij de vrijheid die ze meegekregen hebben. Die aanstekelijke vrijheid die zij mogen leven temidden van de mensen om hen heen. "Ze gingen op weg en maakten het goede nieuws bekend om de mensen tot inkeer te brengen, en ze dreven veel demonen uit en zalfden veel zieken met olie en genazen hen..."

Zo gezien... zo gelezen... kwam het Evangelie van deze zondag ineens heel dichtbij. Heel dichtbij ons als pastoresteam. Omdat het heel dichtbij komt bij ons als gemeente, als Protestantse Gemeente Enschede. Een gemeente die veel los moet laten. Vertrouwde gebouwen. Vertrouwde sociale verbanden. Daar is veel moed voor nodig. Het loslaten doet vaak zó zeer. Als predikant van de Detakerk kan ik daar deze weken bepaald over meepraten. Sterker nog... moet ik daarover meepraten. Als ik hier straks mijn kopje koffie op heb ga ik dáár nog mijn tweede kopje drinken.

Het Evangelie van vandaag wil dan moed geven. Ga op weg. Durf te ont-hechten. Durf te ont-hechten uiteindelijk omdat het je goed zal doen. De ontmoeting zal je goed doen. Het zal je goed doen naar buiten te gaan, de stad in, de wijk in. Mensen ontmoeten. Juist daar wordt de vrijheid zichtbaar die Jezus aan mensen geeft. Het zal óók goed doen samen op te trekken. Als wijken samen de weg te gaan. Hoe kostbaar de oude verbanden ook zijn... de nieuwe ontmoeting, van verschillende wijken, van verschillende mensen, zal nieuwe ruimte scheppen. En zal ons zo vrijheid doen ervaren. Aanstekelijke vrijheid, die wij mogen leven temidden van de mensen om ons heen.

Zo ging dat met de leerlingen van deze Hee. En zo gaat dat met leerlingen van deze Heer.

Ze hebben elkaar aangekeken, de één de ander. En gezegd; ja, we gaan. Samen gaan we. Zonder te weten waarheen. Zonder te weten hoelang de tocht duren zal. Zonder te weten of ze zouden slagen. Met enkel het vrije vertrouwen dat het goed zal komen. Ooit.

Amen